

PROGRAMA
OCTUBRE 2107
A GENER 2018

MUI·IBA

MUSEU D'HISTÒRIA
DE BARCELONA

Activitats destacades

La gran dissidència

Barcelona metròpoli, del segle XX al XXI

Diumenges d'història i literatura

Verdaguer segrestat

Escriitures il·luminades

Centenari de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona

Elogis de la corba (I)

Puig i Cadafalch i la capitalitat de Barcelona

Trekking a la Casa de l'Aigua

Reinventar el Museu (3)

La ferida d'Hipercor

El museu que no s'ensenya

Centre de Recerca i Debat

Espais i relats

La gran dissidència

Imatges per creure. Catòlics i protestants a Europa i Barcelona, segles XVI-XVIII

A l'Europa moderna, les rivalitats religioses arran de la divisió entre el món protestant i el catòlic van començar a perfilar, ara fa cinc-cents anys, una nova geopolítica i un nou mapa cultural. A Barcelona, una de les capitals de la Contrareforma o reforma catòlica, l'empremta d'esglésies i convents en l'espai urbà és un vestigi ben visible de la transformació que es va produir als segles XVI-XVIII del teixit social i cultural, en part a través del control social formal, amb la repressió inquisitorial, però sobretot mitjançant els mecanismes d'enquadrament religiós de la gent corrent, com la festa cívica, les confraries i l'ensenyament. En aquesta vasta empresa de disciplinament social el gravat va ser una eina propagandística formidable.

Exposició al Saló del Tinell. Fins al 14/1/2018. MUHBA Plaça del Rei

Visites d'autor

Cristina Fontcuberta, 26/10/2017, 16.30 h, i **Xavier Torres**, 9/11/2017, 18 h. 5 € (reduïda: 3,50 €)

Festival Barcelona Pensa

Visita comentada gratuïta. 16/11/2017, de 10 a 12 h. Amb inscripció prèvia. Vegeu-ne el web.

Cicle de conferències

Protestants, Barcelona

El cicle aborda alguns aspectes cabdals de la posició de Barcelona dins l'Europa moderna: la circulació d'idees que la impremta possibilitava i que el control de fronteres i de la inquisició limitaven; la fermesa de la ciutat per mostrar-se lliure d'heretges; la difusió incipient de les idees protestants i l'establiment dels primers llocs de culte després de la revolució de 1868 i, finalment, la confluència entre la institucionalització després del franquisme i la diversificació de les esglésies evangèliques arran dels fluxos migratoris de les darreres dècades.

- **La impremta, el comerç i les idees protestants.** Xevi Camprubí. 15/11/2017
- **L'Assalt al castell dels luterans en la visita reial de Felip II el 1564.** Alfred Chamorro. 29/11/2017
- **Les arrels vuitcentistes de la Barcelona protestant contemporània.** Josep-Lluís Carod-Rovira. 13/12/2017
- **La institucionalització i la diversificació recent del món evangèlic.** Mar Griera. 20/12/2017

MUHBA Plaça del Rei. 19 h. Gratuït

Música i religió

Dos compositors a la Barcelona del Renaixement: Pere Vila (c. 1465-1538) i Pere Alberch (1517-1582). Concert de cloenda del Simposi dedicat a Pere Alberch "Vila" organitzat per la Societat Catalana de Musicologia i el CSIC, a càrrec de l'Ensemble De canendi elegàntia.

17/11/2017, 19.30 h. MUHBA Plaça del Rei. Capella de Santa Àgata

Música al servei de la religió. Concert de música barroca que vol mostrar com la música també es va posar al servei de les idees religioses que sacsejaven Europa entre els segles XVI i XVIII.

A càrrec del Conjunt de Música Antiga de l'ESMUC. 23/11/2017, 19 h. MUHBA Plaça del Rei. Capella de Santa Àgata

Visites comentades

14/11/2017, 2/12/2017 i 13/1/2018. De 10.30 a 11.30 h. 5 € (Amics: 3 €)

Barcelona metròpoli, del segle XX al XXI

Projectes per pensar

Amb propostes compartides amb Regionalverband Ruhr, el Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, l'Institut pour la Ville en Mouvement, l'Ajuntament de Barcelona, l'Àrea Metropolitana de Barcelona i La Virreina Centre de la Imatge, el MUHBA, en la seva vessant de museu laboratori, pren part en quatre aproximacions entrelaçades a la metròpoli contemporània: **Indústria, territori i identitat** (el patrimoni industrial en la reinvençió del Ruhr i com a base d'una identitat europea compartida, a MUHBA Oliva Artés) i **Passatges/Bcn** (la millora social dels teixits urbans combinant escales, també a MUHBA Oliva Artés), **Barcelona vista del Besòs** (la representació de la transformació urbana, a La Virreina Centre de la Imatge) i properament (vegeu el web) **Port franc, indústria i Barcelona** (la història del segle XX de l'espai productiu del Llobregat, molt aviat a MUHBA Plaça del Rei).

Indústria, territori, identitat

Exposició a MUHBA Oliva Artés, del 17/10/2017 al 10/1/2018

La Ruta del Patrimoni Industrial del Ruhr visita Catalunya i s'instal·la finalment a Barcelona. Com el Ruhr, Catalunya històricament ha estat marcada per la industrialització, fins al punt que ambdós territoris han estat afectats pel retrocés dels sectors industrials tradicionals. Tant al Ruhr com a Catalunya ha crescut una consciència vers el patrimoni industrial que l'ha convertit en un recurs cultural important (el Poblenou en el cas de Barcelona). Els plafons de l'exposició promouen la interpretació del patrimoni i la societat industrial com un dels fonaments d'una identitat europea basada en valors compartibles.

Inauguració: 17/10/2017. 19 h. MUHBA Oliva Artés

Gramàtiques del patrimoni industrial. La reinvençió urbana regional. Jornades. 17/10/2017, de 17 a 20.30 h, i 18/10 de 10 a 20 h. Gratuïtes. Es recomana reserva prèvia.

© Ralph Lueger, RVR

Passatges/Bcn

Exposició al MUHBA Oliva Artés. Del 10/11 al 17/12/2017

L'exposició *Passatges, espais de transició per al segle XXI* es basa en els treballs del projecte interdisciplinari internacional de l'Institut pour la Ville en Mouvement-VEDECOM de París. Els passatges han format part de la història urbana al llarg dels segles. Els trobem a la ciutat medieval amb altres denominacions i, ja al segle XIX, amb el nom de passatges. Avui, l'arquitectura els utilitza com a nexes entre la petita i la gran escala urbana, ja que fan més fàcil la mobilitat dels ciutadans. L'Ajuntament i l'Àrea Metropolitana (AMB) han impulsat conjuntament amb l'IVM i el MUHBA l'exposició a Oliva Artés.

Inauguració i presentació de l'exposició 10/11/2017, 18 h

Conferència "Passatges, de Barcelona a la metròpoli", a càrrec de **Ton Salvadó** i **Ramon Torra** 14/11/2017, 19 h

Visites d'autor

18/11/2017 i 2 i 16/12/2017, 11.30 h. Gratuït. Amb reserva prèvia

© Lourdes Jansana

Barcelona vista del Besòs

Exposició a La Virreina Centre de la Imatge, del novembre de 2017 al febrer de 2018

Crònica de la transformació del front litoral barceloní, considerada com un procés unitari que afectava barris i situacions molt diferents. Una crònica en què la ciutat es mira en el seu conjunt des de la perifèria. El projecte, obra del fotògraf Patrick Faigenbaum i l'historiador Joan Roca, es va desenvolupar entre 1999 i 2007. L'exposició del treball, comissariada per Jorge Ribalta, és organitzada per La Virreina Centre de la Imatge. Vegeu el web i programa de La Virreina Centre de la Imatge.

© Patrick Faigenbaum i Joan Roca

Diumenges d'història i literatura

Calidoscopis i traces als diàlegs matinals de Vil·la Joana

Les matinals de diumenge al MUHBA Vil·la Joana alternen, en un format innovador, els calidoscopis (una obra literària que ens il·lumina sobre un espai o uns fets històrics amb tanta força com la recerca més documentada) i les traces (un fet barceloní que permet compartir una lliçó d'història i les lectures que n'han fet escriptors i altres artistes). Selecció a cura d'Oriol Izquierdo.

La Barcelona culta i la Barcelona baixa a través de Pigmalí, de Joan Oliver, amb Ferran Aisa, Emili Boix i Pau Vidal. 8/10/2017

El segrest de l'autobús a Torre Baró (7 de maig del 1978). Marc Andreu parlarà del fet. David Castillo en buscarà traces en la literatura. Jordi Secall mostrarà el reflex dels moviments veïnals en el fotoperiodisme. 5/11/2017

Ramona, adéu, de Montserrat Roig, i la història de la dona barcelonina Amb Dolors Oller, Neus Real i Isabel Segura. 3/12/2017

La mort de Gaudí (10 de juny del 1926). Josep M. Tarragona parlarà del fet. Marià Marín relacionarà Gaudí i Verdaguer. Vicenç Altaió buscarà traces de Gaudí en la literatura i l'art posteriors. 14/1/2018. D'11 a 13 h. 6 € (reduïda: 3 €)

Visites comentades

Casa Verdaguer de Literatura de Barcelona 15/10/2017, 5/11/2017 i 28/1/2018. 11 h. 5 € (Amics: 3 €)

Verdaguer segrestat

La utilització del mite durant el franquisme

A partir d'articles periodístics, imatges, enregistraments i correspondència es desvela com el poeta va ser instrumentalitzat per la dictadura de Franco. Des del primer moment, el franquisme va presentar Verdaguer com un geni de la nació espanyola i va utilitzar a favor seu una de les figures més emblemàtiques de la cultura catalana. La mostra ha estat produïda per la Fundació Jacint Verdaguer i la Xarxa de Museus d'Història de Catalunya.

MUHBA Vil·la Joana, del 29 de setembre de 2017 al 21 de gener de 2018.

Inauguració el 28 de setembre de 2017 a les 18 h, amb la conferència "Verdaguer segrestat" a càrrec de Carles Puigferrat, comissari de la mostra.

MUHBA Vil·la Joana. Entrada gratuïta

Visita d'autor a càrrec de **Carles Puigferrat**. 21/1/2018. 11.30 h. 5 € (Amics: 3 €)

Esriptures il·luminades

X Col·loqui Internacional Verdaguer

En aquesta trobada es convoquen els estudis d'aquelles escriptures il·luminades, atentes als marges i a les fronteres, en l'univers de la creació literària i també en la història dels moviments socials, del pensament i l'art, al llarg del vuitcents i en les dues primeres dècades del segle XX.

El col·loqui s'organitza en tres sessions: Història social i literatura;

Pensament, art i literatura; i Jacint Verdaguer. Revelacions, exorcismes i visions. L'organitza la Societat Verdaguer, la Càtedra Verdaguer d'Estudis Literaris de la Universitat de Vic-UCC i la Societat Catalana de Llengua i Literatura, amb la col·laboració del MUHBA.

Dijous 9/11/2017, d'11 a 18 h. Hi intervindran **Amador Vega, Gerad Horta i Teresa M. Sala**, entre d'altres.

MUHBA Vil·la Joana. Ctra. de l'Església, 104. Vallvidrera

Les sessions continuaran el divendres 10/11/2017 a la Universitat de Vic, i el dissabte 11/11/2017 al Centre Cultural de Folgueroles.

Centenari de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona

Cinquanta anys de música barcelonina (1875-1925)

Conferència a càrrec de **Francesc Cortés** i **Àlex Robles**. 19/10/2017. MUHBA Plaça del Rei, Sala de Martí l'Humà, 19 h. Gratuïta. Amb reserva prèvia. Places limitades

Música oblidada. Compositors catalans del segle XIX

Concert a càrrec d'**Àngels Busquets**, *mezzosoprano*, i **Josep M. Gironell**, piano. 19/10/2017. MUHBA Plaça del Rei, Capella de Santa Agata, 20 h. Gratuït. Amb reserva prèvia.

Amb motiu de la commemoració del centenari de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona.

Elogis de la corba (I)

Diàlegs del Park Güell, cicle de tardor

El cicle d'aquesta tardor dels Diàlegs del Park Güell, que tenen lloc els dilluns a la magnífica planta baixa de la Casa del Guarda, es dedica a tres aproximacions al Park i la seva rodalia des de les arts, la jardineria i l'arquitectura que comparteixen, des de l'artifici o des de la natura, la passió per la corba que tant va identificar l'obra de Gaudí i també la de Jujol.

Dalí i els surrealistes descobreixen el Park. Mireia Freixa. 6/11/2017

L'evolució de la jardineria i les seves formes al Park Güell. Lluís Abad. 4/12/2017

Jujol, entre el Park Güell i la Finca Sansalvador, Taller d'Història de Gràcia. 15/1/2018

MUHBA Park Güell, Casa del Guarda. 19 h. Gratuït. Es recomana reserva prèvia. Places limitades

© Anna Oswald Lechner

Puig i Cadafalch i la capitalitat de Barcelona

Més enllà de les facetes d'arquitecte i estudiós de l'art romànic, destaca en l'obra de Puig l'ambició de configurar Barcelona com a capital, tot defensant la ciutat *beaux-art*, l'interès per les infraestructures, la dotació d'equipaments nacionals i la contribució a les grans operacions de la plaça de Catalunya i de l'exposició de Montjuïc.

Hi intervindran: **Eduard Riu-Barrera**, **Mireia Freixa**, **Ramon Graus**, **Manuel Guardia**, **Maribel Rosselló** i **Joan Roca**.

MUHBA Plaça del Rei, Sala de Martí l'Humà. 16/11/2017, de 17 a 20.30 h. Entrada gratuïta. Es recomana reserva prèvia.

Puig i Cadafalch a Ciutat Vella: comerços, cases i urbanisme. Itinerari d'autor a càrrec d'**Eduard Riu-Barrera**

L'itinerari recorre l'obra de Puig i Cadafalch a Ciutat Vella, on l'arquitecte i urbanista també va deixar una empremta perdurable, amb obres destacades però menys conegudes de caire públic i privat, i també en la reforma urbana de Barcelona, com el projecte d'urbanització de la plaça de Catalunya.

MUHBA Plaça del Rei. 19/11/2017, d'11 a 13 h. 7,50 €

**JOSEP PUIG
I CADA FALCH**
2017

Trekking a la Casa de l'Aigua

Un Open House diferent

Trekking urbà pels elements patrimonials de l'aigua vora el Besòs i al nord de la ciutat a partir de la proposta elaborada gràcies a la col·laboració de les entitats i els centres d'estudis de la Trinitat, Sant Andreu i Roquetes. Enguany els visitants trobaran la nova museografia instal·lada pel costat de Sant Andreu i rebran les indicacions per al trekking.

22/10/2017, de 10 a 14 h

Itinerari **De Montcada a Barcelona. L'aigua a llevant de la ciutat**, a càrrec de **Manel Martín Pascual**. Trasllat en autocar. Trobada: rda. Universitat, 11. 8/10/2017, de 9 a 13 h. 8,50 € (Amics: 6 €).

MUHBA Casa de l'Aigua. Torrent de la Perera, s/n. 08033 Barcelona

48h OPEN HOUSE BCN

Altres centres del MUHBA que hi participen: Casa Verdguer de la Literatura de Barcelona a Vil·la Joana, Fabra i Coats, Oliva Artés i Refugi 307. Dg. 22/10/2017, d'11 a 14 h

Reinventar el Museu (3)

Casa Padellàs non stop

Continua el seminari «Reinventar els museus de ciutat», en el marc de la reflexió sobre el projecte per tornar a tenir un cor del Museu a la Casa Padellàs. En aquesta tercera sessió, després de les converses amb les entitats i els centres d'estudis i amb altres institucions i museus, l'objectiu és poder mostrar nous avenços i fer un punt i seguit pocs dies abans de mostrar el projecte de la Casa Padellàs com a model de museu del segle XXI a la reunió anual d'Unesco/Camoc, que enguany se celebra a la Ciutat de Mèxic.

MUHBA Casa Padellàs. 23/10/2017

De 9 a 20 h. Gratuït

Es requereix reserva prèvia.

La ferida d'Hipercor

El 19 de juny de 1987, quan passaven vuit minuts de les quatre de la tarda, un cotxe bomba va explotar a la primera planta del pàrquing dels magatzems Hipercor de Sant Andreu. 21 persones van perdre la vida i 45 més van resultar ferides, en el que ha estat el més mortífer atemptat d'ETA. L'exposició memorial d'aquest acte terrorista a Barcelona, del qual ara fa tres dècades, ha estat promoguda pel Comissionat de Programes de Memòria de l'Ajuntament de Barcelona i produïda pel MUHBA a Fabra i Coats

Del 14 de desembre de 2017 a l'11 de març de 2018. Entrada gratuïta

Centre d'Art Contemporani de Fabra i Coats
C. Sant Adrià, 20. 08030 Barcelona

El museu que no s'ensenya

Obertura de les reserves i els espais no visitables del museu: Plaça del Rei i Zona Franca

Dissabte 2 de desembre, de 10 a 20 h
Gratuït. Amb reserva prèvia.

Dins de la iniciativa de l'**In-museu**.
Consulteu el web.

Centre de Recerca i Debat

DIÀLEGS, JORNADES I PRESENTACIONS

Diàlegs d'història urbana i patrimoni

Els Diàlegs d'Història Urbana i Patrimoni constitueixen el format més flexible per explorar noves idees i per comunicar estudis sobre la trajectòria de la ciutat, el seu patrimoni historicoartístic i les representacions urbanes de Barcelona i altres ciutats.

MUHBA Plaça del Rei. 19 h. Gratuïts

163. La Barcelona del No-Do (1943-1981) Xavier Cazeneuve. 2/10/2017

164. Barcelona, bressol de l'impacte de la Revolució Russa i del comunisme Josep Puigsech Farràs. 16/10/2017

165. ¿Substitutivos o productos de lujo? Imitaciones de piedras en vidrio en Barcino y en la Hispania romana Miguel Cisneros. 30/10/2017

166. Història dels aeroports de Barcelona i de les línies aèries que hi operen de 1931 a 1936 Lluís Corominas Bertran. 13/11/2017

167. L'Ateneu Popular 9 Barris, quatre dècades de projecte cultural comunitari (1977-2017) Enrique Tudela. 27/11/2017

168. El treball infantil en la indústria cotonera: de les indians al sistema de fàbrica modern. Barcelona, 1790-1856 Martín Iturralde Valls. 11/12/2017

169. Les llotges i les seves funcions a les ciutats medievals: el cas de Barcelona Magdalena Bernaus Vidal. 8/1/2018

170. Esclavitud i llibertat a la Barcelona de la baixa edat mitjana, des de la crisi de 1380 fins a la guerra del segle XV Antoni Albacete Gascón. 22/1/2018

Diàlegs d'història i literatura

Calidoscopis/Traces

MUHBA Vil·la Joana. Vegeu el destacat de "Diumenges d'història i literatura".

Diàlegs del Park

Elogis de la corba (I)

MUHBA Park Güell, Casa del Guarda. Vegeu-ne el destacat.

Cicles de conferències

Protestants, Barcelona

MUHBA Plaça del Rei. Vegeu el destacat de "La gran dissidència".

Jornades i seminaris

Gramàtiques del patrimoni industrial. La reinvençió de ciutats i regions

Coordinació científica: **Marion Steiner**, RVR; **Joan Roca**, MUHBA; **Antoni Vilanova**, Aadipa-COAC

Quines són les estratègies de desenvolupament sostenible amb què diferents ciutats i regions de tradició industrial

fronten el futur traient partit del seu patrimoni? Consulteu el web.

MUHBA Oliva Artés 17/10/2017, de 17 a 20 h i 18 d'octubre de 10 a 20 h
Entrada gratuïta. Es recomana reserva prèvia.

Reinventar el Museu (3). Casa Padellàs non stop

Vegeu-ne el destacat.

X Col·loqui Internacional Verdaguer. Escriitures il·luminades

MUHBA Vil·la Joana. 9/11/2017. Vegeu-ne el destacat.

Puig i Cadafalch i la capitalitat de Barcelona

MUHBA Plaça del Rei. 16/11/2017. Vegeu-ne el destacat.

Presentació de publicacions

MUHBA Plaça del Rei, Sala de Martí l'Humà.

Barcelona recta y curva

Josep M. Rovira i **Carolina B. García.** 10/10/2017

Macosa/BCN. Guia d'Història Urbana Marià Hispano. 24/10/2017

II Guerra Mundial / BCN. Guia d'Història Urbana

Josep Calvet. 30/11/2017

Música i política a l'època de l'arxiduc Carles en el context europeu, a càrrec d'**Álvaro Torrente**, **Xose Avinoá**, **Joan-Lluís Palos** i **Tessa Knighton**. Amb interpretació musical de **Raquel Andueza** (soprano) i **Juan Fernandez Baena** (llaüt). Consulteu-ne les dates al web.

Barcelona vista del Besòs

Diversos autors. Consulteu-ne les dates al web.

Formació

Relats urbans. Teoria i pràctica de l'itinerari històric

El curs ofereix formació especialitzada per a la ideació i la interpretació d'itineraris urbans, amb l'objectiu de mostrar nous mecanismes de descoberta i presentació dels actius històrics i patrimonials de Barcelona. 3/10/2017. MUHBA Plaça del Rei. Consulteu el web.

Intervenció i gestió del paisatge i del patrimoni

Màster organitzat per la UAB en col·laboració amb el MUHBA.

Aquest postgrau té com a objectiu la formació d'experts capacitats per integrar i dirigir equips multidisciplinaris que desenvolupin projectes d'intervenció i gestió centrats en el camp del paisatge urbà i el patrimoni històric. MUHBA Plaça del Rei

Barcelona-Europa. Literatura i història comparada dels intel·lectuals

Aquest màster de la UB en col·laboració amb el MUHBA ofereix formació de postgrau sobre la història literària i intel·lectual de la ciutat de Barcelona en el marc d'una reflexió sobre el lloc de Catalunya a Europa, del segle XIX ençà. MUHBA Vil·la Joana

Aula oberta

En el marc de la formació de postgrau que s'ofereix al MUHBA, algunes de les sessions es proposen en format de conferències obertes al públic.

MUHBA Vil·la Joana. Gratuïts. Amb reserva prèvia

Barcelona, sense nostàlgia

Lectura comentada de textos de Feliu Formosa sobre la ciutat, a càrrec de l'autor. 6/10/2017. 18 h.

Historia comparada dels intel·lectuals

La història comparada dels intel·lectuals constitueix una profunda renovació en l'estudi de la cultura des d'un punt de vista europeu. Des de la crisi de l'afer Dreyfus, la capacitat dels escriptors per intervenir en el debat públic ha estat determinant arreu d'Europa.

Le pouvoir symbolique de la littérature: une exception française? Joseph Jurt i Albert-Ludwigs. Universitat Freiburg. 7/11/2017. 12 h

Le champ littéraire entre le national et l'international Joseph Jurt i Albert-Ludwigs. Universitat Freiburg. 8/11/2017. 12 h

Comparatistes sense comparatisme. La literatura comparada a Catalunya II Simposi dedicat a la Història de la Literatura Comparada a Catalunya 13, 14 i 15/12/2017. De 10 a 14 h.

La República Mundial de les Lletres: perspectiva des de Barcelona. 20, 21 i 22/12/2017, de 12 a 14 h.

Vila Joana 4

Ctra. de l'Església, 104 (Valldivera)

Vila Joana és la darrera casa que va acollir l'escriptor Jacint Verdaguer. Malalt, va morir-hi el 10 de juny de 1902. Avui és aïllada memorial i Casa de la Literatura.

Masies i vida rural. De Vila Joana a Sant Cugat

Itinerari a càrrec d'Eugeni Casanoves. 7/10/2017. Gratuït. Amb reserva prèvia. Coordinat amb el Consorci del Parc Natural de Collserola dins les Jornades Europees de Patrimoni.

Verdaguer segregat

Visita d'autor a l'exposició que desvela com el poeta va ser instrumentalitzat per la dictadura de Franco, a càrrec de **Carles Puigferret**. 21/1/2018. 5 € (Amics: 3 €)

Visita comentada Vila Joana fou un mas que amb el temps es transformà en una casa d'estiueig, en un equipament d'ús educatiu i en un museu dedicat a la literatura al poeta Jacint Verdaguer. 15/10/2017. 5/11/2017/28/1/2018. 5 € (Amics: 3 €)

Park Güell 5

Casa del Guardà. C. Olot, s/n

La relació entre Gaudí i la Barcelona artística i industrial presentada en el singular edifici de la Casa del Guardà.

Gràcia 1900. L'aparador burges d'un barri obrer

Itinerari: s'inicia al Park Güell, al barri de la Salut, un indret d'esbajo per a les classes treballadores i alhora un dels territoris escollits per les elites barcelonines a l'hora de construir la segona residència. Un recorregut pels carrers de l'antiga via de Gràcia, on encara avui podem admirar grans cases del tombant de segle, i on trobem traces dels conflictes i les contradiccions característiques de la metròpoli moderna. 29/10/2017. Gratuït. Amb reserva prèvia. La ruta envolta el recinte monumental del Park Güell però no hi entra. Amb la col·laboració de B.S.M.

Barcelona 1902: urbanitzar la muntanya pelada

Itinerari pel Park Güell on s'explica el procés de construcció i formalització del parc. 26/11/2017. Gratuït. Amb reserva prèvia. La ruta envolta el recinte monumental del Park Güell però no hi entra. Amb la col·laboració de B.S.M.

Turó de la Rovira 10

C. Marià Labernia, s/n (Horta-Guinardó)

Barcelona i la seva història recent des del turó, amb l'espai arqueològic de la bateria antiaèria de la Guerra Civil i les barraques bastides a la postguerra.

Allà dalt de Barcelona. Les barraques del Carmel

Visita d'autor. Entre els anys 1940 i 1970 el Carmel acollia més de tres mil famílies de barraquistes. L'itinerari ressegueix la traça dels carrers del nucli de Francisco Alegre. A càrrec de **Jesús Martínez, Oscar Dhooze i Isidor Martínez**. 14/10/2017 / 25/11/2017 / 8.50 € (Amics: 6 €). Inic. pl. Santelmy / Pablo Sáez de Bares d'avant bar. La Llauana). Es recomana dur calçat còmode.

La primera balconada de Barcelona. El creixement de la ciutat vist des dels Tres Turons

Itinerari que mostra com els episodis successius de la història de la ciutat han deixat empremta en la primera balconada muntanyosa, la dels Tres Turons, al Carmel. El recorregut permet gaudir d'una de les millors vistes sobre la ciutat. 15/10/2017 / 28/1/2018. 8.50 € (Amics: 6 €)

La Barcelona de la guerra i la postguerra. Perspectives des del turó de la Rovira

Itinerari. Una alçada de 262 metres sobre el nivell del mar i una visió de 360º convertiren el turó de la Rovira en un mirador natural privilegiat. Un emplaçament estratègic per a la defensa de Barcelona durant la Guerra Civil. 19/11/2017 / 14/1/2018. 5 € (Amics: 3.50 €)

Casa de l'Aigua 8

Parc de les Aigües de la Trinitat Vella. Torrent de la Rovira, s/n

L'abatiment d'aigua a la ciutat. Estació de bombatge construïda els anys 1915-1917 per l'Ajuntament de Barcelona.

La casa de l'Aigua. Conductes, dipòsits i comptors

Visita comentada a MUHBA Casa de l'Aigua a Trinitat Vella. Tots els diumenges. Gratuïta. Amb reserva prèvia. 5/11/2017

La defensa activa i passiva de la ciutat. El Refugi 307 i les bateries del turó de la Rovira

Itinerari. Dos espais patrimonials decisius per entendre els plans de defensa activa i passiva de la ciutat a terme a Barcelona durant la Guerra Civil. La resposta de la població, les institucions municipals i els caps militars de l'exèrcit republicà per fer front al terror aeri que va atemorir la ciutat amb gairebé dos-cents bombardeigs. 7/10/2017. 8.50 € (Amics: 6 €). Inic. MUHBA Refugi 307.

La defensa de la ciutat moderna

Itinerari. El turó de la Rovira és un mirador natural avançat de Collserola triat el 1937 per projectar-hi una de les defenses antiàmbies més importants de la ciutat. 29/10/2017 / 3/12/2017. 7.50 € (Amics: 5 €)

De Montcada a Barcelona. L'aigua a llevant de la ciutat

Visita d'autor a les instal·lacions d'abatiment d'aigua de Barcelona des de l'època romana fins a l'actualitat a càrrec de **Manel Martín Pascual**. 8/10/2017, de 9 a 13 h. 8.50 € (Amics: 6 €). Trobadora. Universitat, 11. Traslalat en autocar.

Fabra i Coats 6

C. Sant Adrià, 20

La Sala de Calderes de Can Fabra és un espai patrimonial que permet avançar en el coneixement de l'evolució i les funcions del món fabril, tant pel que fa al vessant tècnic com social.

El motor de la fàbrica. La sala de calderes de Fabra i Coats i Sant Andreu

Visita comentada al recinte fabril, inaugurat el 1903, que es va adaptar al llarg del temps a les diferents fonts d'energia: carbó, fuel i gas. 12/11/2017 / 21/1/2017. 7.50 € (Amics: 5 €)

Interoagar Barcelona

Visita comentada a Oliva Artés, l'espai taller del Museu en el qual la història de la ciutat entra en diàleg amb propostes i reflexions sobre l'habitat urbà a Barcelona del segle XXI. 9/12/2017. Gratuïta. Amb reserva prèvia.

El carrer de Pere IV, espina dorsal del Poblenou industrial

Itinerari per uns dels carrers documentats més antics del barri del Poblenou, artífex de l'antic municipi de Sant Martí de Provençals i via d'entrada a Barcelona. 29/10/2017. 8.50 € (Amics: 6 €). Inic. metro L4, parada Bogotell, sortida c. Pere IV

Passatges. Espais de transició per la ciutat del segle XXI

Visita d'autor a l'exposició a càrrec dels comissaris. 18/11/2017, 2/12/2017 i 16/12/2017. Gratuïta. Amb reserva prèvia.

Oliva Artés 7

C. Espronceda, 142-146

A les naus d'aquest espai fabril situat al bell mig del Poblenou es presenten, en clau d'història contemporània, diferents temes sobre la formació i trajectòria de la metròpoli barcelonina.

Altres recorreguts urbans

Raó, passió i negoci en la construcció de l'Eixample

Itinerari. Un recorregut pels acords i desacords entre el Pla Cerdà, les propostes arquitectòniques del modernisme i el noucentisme i la promoció immobiliària, des del final del segle XIX fins a mitjan segle XX. 15/10/2017 / 126/11/2017. 8.50 € (Amics: 6 €). Inic.: torre de les Aigües, Roger de Llúria, 56

El castell de Torre Baró, Nou Barris i Barcelona

La visita comentada al castell de Torre Baró repassa les vicissituds d'aquest equipament des de fou projectat al principi del segle XX fins avui dia, quan ha esdevingut una icona de la ciutat i un equipament per al barri. 12/11/2017. 5 € (Amics: 3.50 €). Inic.: parada 3110 del bus 82 a la carretera Alta de les Roquetes

Barcelona i els indis. Negocis d'ultramir i canvi urbà, 1835-1916

Un itinerari que tracta del llegat d'aquells empresaris que van moure a fer les amèriques i que, en tornar enriquits, van inventar part de la seva fortuna en la transformació de la ciutat. A càrrec de **Aymeria Arceza Lorenz Bou**. 28/10/2017 / 18/11/2017. 8.50 € (Amics: 6 €). En castella. Inic.: pla de Patata, 18, davant la Facultat de Nàutica

Puig i Cadafahs a Ciutat Vella: comerços, cases i urbanisme

Itinerari d'autor a càrrec d'**Eduard Riu-Barrera**. L'itinerari recorre l'obra de Puig i Cadafahs a Ciutat Vella, on l'arquitecte i urbanista també va deixar una empremta perdurable amb obres destacades. 19/11/2017. 7.50 €. Inic.: MUHBA Plaça del Rei.

Vedettes i militàncies. El Paralel i el barri del Poble-sec durant la Guerra Civil

L'itinerari situa el Refugi 307 en el seu context, el barri del Poble-sec durant la Guerra Civil, i remarca la seva relació amb el món del teatre i la cultura popular del Paralel. Inic.: visita al Refugi 307. 11/11/2017. 8.50 € (Amics: 6 €). Inic.: av. Paralel, 60, davant del Teatre Arnau. Inic.: visita al Refugi 307.

Refugi 307 9

C. Nou de la Rambla, 175

La defensa ciutadana de Barcelona. Quatre-cents metres de galeries d'un dels refugis antiaèria construïts sota terra durant la Guerra Civil.

Porta de Mar, Domus Avinyó, Domus de Sant Honorat i Via Sepulcral Romana 3

C. Regomir, 7-9; c. Avinyó, 15; c. Fruita, 2; pl. Vila de Madrid

Com s'han incorporat els vestigis arqueològics al patrimoni monumental i al paisatge urbà de la ciutat contemporània?

L'habitatge a Barcino

Visita conjunta a dues domus que van pertànyer a personatges importants de la Barcelona romana. La Domus Avinyó, que data del segle I dC, destaca pel ric conjunt de pintures de sostre i parets. La Domus de Sant Honorat, construïda al segle IV, conserva el jardí central i habitacions pavimentades amb mosaics políctoms geomètrics. 12/11/2017 / 28/1/2018. 7.50 € (Amics: 5 €)

La porta de mar i les termes portuàries de Barcino

Visita comentada a l'entorn de la porta d'accés principal a la ciutat en època romana, i l'evolució d'aquest espai al llarg del temps. 11/11/2017. 5 € (Amics: 3.50 €). Gratuït. Amb motiu de la Setmana de la Ciència

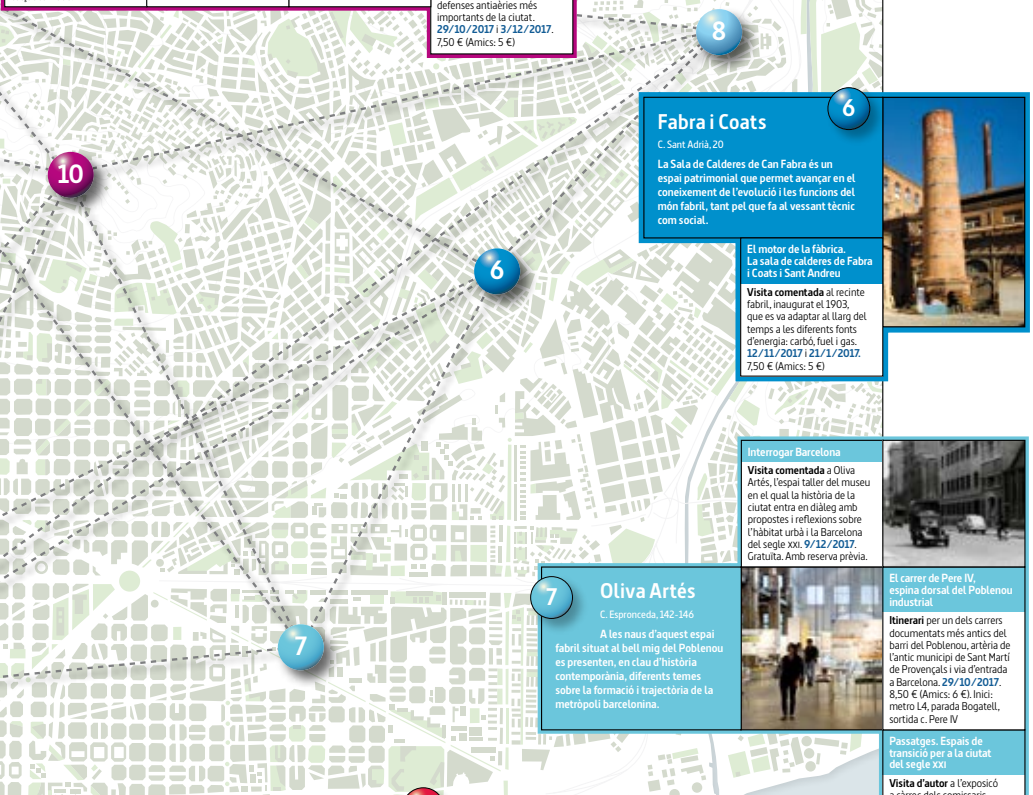
El Call 2

Pt. Manuel Ribé, s/n

Situat on hi havia la casa de Jucef Bonhica, teixidor de vels, aborda la trajectòria dels jueus en la història de la ciutat medieval i el seu llegat cultural, que ha perdurat fins als nostres dies.

Quan el Call era el call dels jueus

Una aproximació històrica a les activitats quotidianes del segle XIV al XIX pels llocs més significatius del Call Major, per acabar als espais on hi havia hagut el Call Menor, al peu del Castell Nou. Inclou la visita a les sitges medievals del carrer de la Fruita i al centre MUHBA El Call. 12/11/2017 / 14/1/2017. 8.50 € (Amics: 6 €)

Plaça del Rei, Temple d'August i Santa Caterina 1

Pl. del Rei, s/n; c. Paradís, 10; Pl. Joan Capri (Mercat de Santa Caterina)

Com una petita colònia romana arriba a esdevenir una capital del Mediterrani?

Imatges per creure. Catòlics i protestants a Europa i a Barcelona, segle XIX

Visita d'autor: Cristina Fontcuberta. 26/10/2017. Xavier Torres. 9/11/2017 / 5 € (Amics: 3 €)

Visita general a l'exposició. 14/10/2017 / 2/12/2017 / 13/1/2018. 5 € (Amics: 3 €)

Visita comentada a l'exposició en el marc del Festival Barcelona Pensa. 16/11/2017. Gratuïta. Amb inscripció prèvia.

L'obertura de la Via Laietana i la creació del barri Gòtic 1

L'itinerari mostra quina era la percepció que es tenia del patrimoni cultural al començament del segle XXI els debats que hi va haver a l'hora de donar forma a la nova avinguda i de monumentalitzar el centre històric amb motiu de la seva obertura. MUHBA Plaça del Rei. 19/11/2017 / 21/1/2018. 8.50 € (Amics: 6 €)

La Guerra Civil a Barcelona. Revolució i bombardeigs

Itinerari des del MUHBA Plaça del Rei fins al Refugi 307 del Poble-sec, que situa el context de la II República, el cop d'estat, els enfrontaments, l'actitud de les autoritats militars i civils, i la participació ciutadana. 4/11/2017 / 27/1/2018. 8.50 € (Amics: 6 €). Inclou la visita al Refugi 307.

De la ciutat romana al Palau Reial Major medieval

Visita comentada a MUHBA Plaça del Rei on s'analizza la transformació urbanística de Barcelona des de l'època romana fins a la baixa edat mitjana. 8/10/2017. 7.50 € (Amics: 5 €)

La formació d'una capital. La ciutat medieval

Itinerari que parteix del Palau Reial Major per endinsar-se en el sector entorn de Santa Maria del Mar. S'hi explica la configuració espacial i social de la ciutat medieval. 10/12/2017. 8.50 € (Amics: 6 €)

Dins i fora muralles: poder, dignitat i comerç a Barcino

Itinerari que parteix del portal de mar de Barcino i recorre la muralla romana. 7/10/2017. 7.50 € (Amics: 5 €)